

М. В. Тилічко

*студ. II курсу економіко-правового факультету ОНУ імені І.І.Мечникова
спеціальність «Право»*

Науковий керівник: д.ю.н., проф. О. І. Миколенко

НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ

Надання адміністративних послуг – важлива частина правильного функціонування апарату публічної влади, що реалізується як органами державної влади, так і органами місцевого самоврядування. Виконання цієї функції відповідними органами визначає рівень демократизації суспільного життя в державі та реалізує по суті основне призначення будь-якої демократичної, правової та соціальної держави – захист і реалізацію інтересів, прав та свобод її громадян. Вивчення та розгляд даної теми на прикладі України дає змогу сформулювати уявлення про те, що таке адміністративні послуги, визначити, як і ким вони здійснюються, а також дослідити ефективність і обсяг надання адміністративних послуг органами місцевого самоврядування України.

Офіційне визначення адміністративної послуги закріплене у ч. 1 ст. 1 Закону України «Про адміністративні послуги». Так, згідно з цією статтею адміністративною послугою є «результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону» [1, ст. 1].

Виходячи з цього визначення можна визначити суб'єктів відносин, пов'язаних з адміністративною послугою, та виділити інші ознаки, притаманні такому явищу як адміністративна послуга.

Отже, один із суб'єктів завжди має владні повноваження, тобто є представником публічної влади. Згідно з ч. 3 ст. 1 Закону України «Про адміністративні послуги», ним може бути орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор та суб'єкт державної реєстрації [1, ст. 1].

Суб'єкт звернення – це фізична або юридична особа, що бажає отримати адміністративну послугу та звертається із заявою щодо надання адміністративної послуги до органу державної влади.

Також із офіційного визначення можна виділити підставу та правові наслідки надання адміністративної послуги. Підставою завжди є відповідна заява фізичної або юридичної особи, а наслідками – набуття, зміна чи припинення прав і обов'язків цієї особи.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України щодо концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, залежно від суб'єкта, що надає публічні послуги, розрізняють державні та муніципальні послуги. Державні послуги надаються органами державної влади та державними підприємствами, установами, організаціями, а також органами місцевого самоврядування. Муніципальні послуги надаються органами місцевого самоврядування, а також органами виконавчої влади та підприємствами, установами і організаціями [2]. Така ситуація можлива з наступних причин: 1) іноді органи місцевого самоврядування реалізують делеговані їм державою повноваження щодо надання адміністративних послуг (таким чином органи місцевого самоврядування реалізують державні послуги); 2) за угодою між органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями окремі муніципальні послуги можуть надаватися органами виконавчої влади на місцях (тобто органи виконавчої влади реалізують муніципальні послуги).

Хочемо звернути увагу виключно на муніципальні послуги, які надаються органами місцевого самоврядування. Вважаємо доцільним зробити це на прикладі двох органів місцевої влади різних адміністративно-територіальних одиниць, порівнявши їх. Мова йде про Київську міську раду та Одеську міську раду.

Перелік адміністративних послуг, що надаються тим чи іншим органом публічної влади, зазвичай розміщений на офіційному сайті відповідного органу та закріплений його офіційним рішенням. Пропонуємо порівняти адміністративні послуги вищезазначених міських рад на основі офіційних переліків, що є у відкритому доступі на сайтах цих органів.

Так, згідно з Рішенням Київської міської ради «Про визначення переліків адміністративних послуг, які надаються через центри надання адміністративних послуг в місті Києві», адміністративні послуги, що надаються місцевою владою Києва, залежно від органу, який є суб'єктом надання адміністративних послуг, поділяються на:

1. Адміністративні послуги, які надаються через Департамент (Центр) надання адміністративних послуг виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). Перелік складається з 99 адміністративних послуг. До них відносяться зокрема: оформлення та видача паспорта громадянина України; реєстрація місця проживання особи; рішення про продаж земельних ділянок державної та комунальної власності; рішення на переведення жилих будинків і жилих приміщень у нежилі; видача ліцензії на імпорт та експорт товарів та інші [3].

2. Адміністративні послуги, які надаються через відділи (центри) надання адміністративних послуг районних в місті Києві державних адміністрацій. До переліку включили 151 послугу. Серед них багато надаються також Департаментом надання адміністративних послуг виконавчого органу Київської міської ради. Проте є також послуги, які надаються виключно відділами надання адміністративних послуг районних державних адміністрацій. Наприклад: державна реєстрація створення юридичної особи або державна реєстрація фізичної особи підприємцем; реєстрація громадського об'єднання; видача розпорядження про визначення імені та/або прізвища дитини та ін. [3].

У місцевому самоврядуванні Одеси здійснюється дещо інший поділ адміністративних послуг, що надаються відповідними органам. Згідно з Рішенням Одеської міської ради «Про затвердження переліків адміністративних послуг, які надаються через Центр надання адміністративних послуг», виділяють:

1. Адміністративні послуги, які надаються Одеською обласною державною адміністрацією, її структурними підрозділами та територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади через Центр надання адміністративних послуг Одеської міської ради. Список складається із 134 послуг.

2. Адміністративні послуги, які надаються виконавчими органами Одеської міської ради через Центр надання адміністративних послуг Одеської міської ради. Список складається із 56 послуг.

Окремо надано перелік, що складають адміністративні послуги – документи дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, які надаються через Центр надання адміністративних послуг Одеської міської ради. Цей перелік включає в себе 59 послуг.

У цих трьох групах існує також внутрішній поділ залежно від департаменту чи іншого структурного підрозділу, що надає ті чи інші адміністративні послуги. Зокрема:

– Департамент розвитку інфраструктури та житлово-комунального господарства Одеської обласної державної адміністрації надає видачу ліцензії на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та інші послуги, пов'язані з житлово-комунальним забезпеченням.

– Управління архітектури та містобудування Одеської міської ради здійснює такі послуги як надання вихідних даних на всі види проектних містобудівних робіт; погодження розміщення реклами або вивіски та ін. [4].

Отже, адміністративні послуги – це одна із функцій публічної влади, що являє собою здійснення владних повноважень органом державної влади за заявою фізичної або юридичної особи, що породжує набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків цієї особи. В Україні адміністративні послуги надаються органами місцевого самоврядування, а також державними органами (зазвичай виконавчої влади) та підприємствами, установами, організаціями, що підконтрольні державі. Проаналізувавши інформацію про надання адміністративних послуг конкретними органами місцевого самоврядування України, можна зробити висновок, що механізм надання адміністративних послуг органами місцевого самоврядування у державі працює досить ефективно згідно з обсягом та різноманіттям сфер цих послуг. В той же час постає питання: чи справді зазначена система працює ефективно на практиці? Науковці стверджують, що «ні». Наприклад, і сьогодні відсутній класифікаційний перелік адміністративних послуг, який повинен був розробити та запропонувати Кабінет Міністрів України. Також відсутній єдиний нормативно-правовий акт, який би закріплював загальні вимоги до адміністративних процедур, в тому числі і до процедур надання адміністративних послуг. Вважаємо, що дана проблема потребує поглибленого наукового дослідження.

Список використаної літератури

1. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17> (дата звернення: 04.11.2020).
2. Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 № 90-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/29277890> (дата звернення: 04.11.2020).
3. Про визначення переліків адміністративних послуг, які надаються через центри надання адміністративних послуг в місті Києві : Рішення Київської міської ради № 861/861 від 28.07.2016. URL: http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1_docki2.nsf/alldocWWW/FA5518E79CFB6179C225802E00687A14?OpenDocument (дата звернення: 04.11.2020).

4. Про затвердження переліків адміністративних послуг, які надаються через Центр надання адміністративних послуг Одеської міської ради, у новій редакції : Рішення Одеської міської ради від 10.06.2015 № 6703-VI. URL: <https://omr.gov.ua/ru/acts/council/71916> (дата звернення: 04.11.2020).